

№ 21 (8130). ☆ 1997 сыл олунньу 22 күнэ. Субуота ☆ Сыаната — 1084 солкуобай.

## БҒЛЫНАЙ ХАҒААНЫСТЫБАЛАРА. КООПЕРАТИВТАР

Сотхуттаарыта Тыл хаһайыстыбатын уоһа ас-уол министэрствотын баһынай хаһайыстыбаларыгар уоһа кооперацияга управлениетын начальнига А. Д. ПОПОВ маллы Таатта уоһа Чураччы улуустарын сорох хаһайыстыбаларын үлэлэрин билэ кэлэ сырыста. Билиги көрсөһөдөмүт киһиттэн ылбыт интервьюту маһин аллара билсинт.

турдук ассоциациялар председателлэрэ 14 улууска управление иһинэн хамнастанан үлэллиллэр. Сорох улуустарга ассоциация даан олох да суох. Онон, холобур, Алданга бу үлэни управление начальнига, Аммага управление начальнигы солбуйааччы сүрүнүүллэр. Маны таһынан 8 улууска ассоциациялар туһунан үлэлэтиллэр. Билигин улуустар управленийдары структураларыгар уларытыы киллэрэр туһунан министр бириккэһинэн рекомендация ыҥырулуна. Онуоха улуустар таһымнарыгар ассоциациялар председателлэрэ ыма хаһаайыктыбатын управленийтын иһинэн киирэн начальник солбуйааччыларынан буолуохтаахтар дьэ. Этиллибитин курдук, бириккэс буолбатах, сүбэ, рекомендация эрэ. Ол эбэтэр, улуус таһымыгар салаага структурала итинник хайысханы тутуһуохтаах.

Отгон нэбилнэгтэргэ бааһынай хаһаайыстыбазарынан уонна кооперативтарынан нэбилнэк дьаһалтата дьарыктаныан наада. Ошон улахан нэбилнэгтэргэ ассоциация эбэтэр кооператив председателлэрэ дьаһалта баһылытын солбуйааччынан буолуохтаахтар, кыра нэбилнэгтэргэ баһылык бэвэтэ бу боппуруоһу илингэ ылан сүрүнүүрү ордук. Манньык үлэлээн олорор стурктуралар бааллар уонна олор кутабаана суохтар. Холобур, бары билэбит Чурапчыга «Туора Куөл» ассоциация председателэ—Хайахсыт нэбилнэгин дьаһалтатын баһылыга. Мин санаабар, манньык хайысханан барарга эмнэ дьаһал тахсыан наада ээ.

**ЫЙНЫТЫ:** Косперация туһунан. Бу саҥа дыһаа эһиги управлениетынан сүрүннээнринэн даҕагы туох этэрдээххин?

**ЭППИЭ:** Республикабыггар бу тушунан анал сокуон ылынмала илик Ити тыва хаһаайыстыбагаи кооперациятын тушунан этгэххэ. Сокуон бырайыага эрэ баар. Билингитэ ол чочулла сатыыр. Ахсынны мйга бааһынай хаһаайыстыбаларыгар кооперация, нолуок боппуруостарыгар билиги управление-быт тарийинтинэн семинар буолбута. Манна кытты-быт дьон бу сокуон бырайыагар үлэлэһэр. Ил Түмэн депутаттары кэрсэн, сокуон бырайыагы дьүүл-лэһэн тураллар. Салтгы бу сокуон ыһыллыгыгар үлэлэниэхпит, Улуустарга, мэхиджэргэ кооперация боппуруостарыгар көрсүһүүлэри, опыт атаста-лыстын ытыахпыт. Уёһэ Бүлүүгэ «Тамалакан» кооператив базатыгар Бүлүү бөлөх улуустар опыт атастаһыылара тарйилинэ. Сокуон бырайыага но-руот кизэн арагытыгар билигэ, дьүүлэ тахсара ор-дук этэ. Билигин Россия «Кооперация тушунан» Федеральнай сокуонунан үлэдинбит.

Бу союуонга олохуран, 1996 сылга республика-  
да 10-тан тахса араас сыаллаах-сорунтаах үлэлиир  
кооперативтар, союзтар таһаарыстыбаттар уонна кыт-  
тыгас бииргэ үлэлээһин (партнерство) түмсүүлөрү  
регистрацияланньылар. Кооперативтар тариллиһаа  
коллективнай предприятиелар базаларыгар, бааһы-  
найдар уонна биирдирлээн дьон кыттыһан үлэтэ-  
һиннэригэр бара турар. Кооператив сүрүн принци-  
бэ нөүлү өттүнэн холбоһуу уонна хас биирдин коо-  
ператив чилинэ кини үлэтигэр быһаччы кыттыһар  
туоластаах буолуутугар олохтурар. Бу хас биирди-  
ки биһэ хаһааһын буоларын мэктиэлиир. Салгыы  
кооперативтар тэрээһиннэригэр тэрнэллэригэр  
уусуобуйа өнөрүгэ үлэлэһэхпит, Ыйга биһрдэ  
«Арчы» программа нөүгө кооперация боһуруоһу-  
гар аһаас эфиргэ тахсар буолуохпут, семинардары  
сүбэ мунньахтары ыһтыахпыт, «Саха сирэ» хаһыат  
редакциятынан «Кооперация суолунан» дии аныт  
рубрика астаран, бу үлэни сырдатыахпыт, республи-  
ка радиотынан «Тыа сириг олоҕо» биһриилэргэ анал  
тахсыылары өнөрүөхпут.

**ЫЙЫТЫ:** Сүрүннээн, структура туһунан кэл-сэттибит. Оттон таа хаһаайыстыбатын бородууксуу-

## Телевидениемэн тахсыг

А. А. Шадрин — өлүмү 29. күнү тутар 9 күн.

М. Д. Гудлев — олунньу 26, кулун тутар 16 күн-  
нэрэ.

Н. Д. Понсеев — кулун тутар 5, 12 нүмэрэ.

С. Р. Баградова — нудун тутур 2, 15 күннэрэ:

Радиоанализ тахсымы

А. А. Шадрин—кулун тутар 20 күнэ.

М. Д. Гуляев — кулун тутар 13 күнэ.

С. Р. Евграфова — кулун тутар 20 күн.

Н. Д. Понсеев — кулун тутар 6 күчэ.

Аналас эфиргэ тахсы:

М. Д. Гудяев—кудун чутар 18 күнэ

С. Р. Енграфона — кулун тутар 29 күнэ.

А. А. Шадрин — күдүн тутар 19 күнэ.

Н. Д. Полясов — күдүн тутар 17 күнэ

## БИДЛЭРИЙЛЭР

Кулун тутар 10 күнүгэр улуус кыра уонна ӨЗӨ бизнестинин дьирэктөрүгэр предпринимателлэрин — бааһынай халаастыыбаларын, дьоруус төрүтэлэрин уонна биридчилээн предпринимателлэрин уол-сай мунньахтара буолар. Ыгырыллыаллар: нэһилээктэр дьаһалталарын специалистарга уонна нэ-тэрүөстээх төрүтэлэр салайааччылара.

Көрүллэр боһуруостар:

1: Предпринимателээр союзтарын тэрийэр программаны дүүдлэлийн үе он олоххо кидлэрин.

2: Предприниматели ойуур фонданы тэрийин-  
ни дүүдэлэни;

Кудун тутар 5 күнүгөр Чурапчы сэлдешманын «Айылдаан» Сынныалаан куннугер 4 чаастан улуус оморон таһаарар предпринимателлорин дьаарбаанга-быыстанкалара буолар. Быыстанка сымала: кудуч тутар 29—30 күннэригэр буолар республикатаары дьаарбаанга-быыстанкага бөлөмнани.

Улуу дьаһалтата.

# СОНУННАР

«САХАБИЛИБААН» УЧУУТАЛЛАРГА КӨМӨТӨ

Үөрэх үлэнигтэрин, чуолаан, учууталлары өйөөн, ааспыт үөрэх дыдыгыр хас бирдин учууталга 1 мөл. солкубайдаах сөгт аһыаллыгыта. Уп-харчы кырыгыгыгыгына, «Сахабилинбаан» учууталлары харчыларын онугтар иттичэ суумалаах ээчин ызалларыгар эһин киллэрибэ.

Викимедиа улуслугаагаар 535 учууртат соёулэний бнэрэн, акциянан млыбта. Бу соторутаарыга улус- лугагаар 49 учууртатга акцияларын нүмэрдэрэнийн сүүнүүдэр кэлэллэр. Ой курдуг, омуу тейлэлээр- дара, видеоманифестон, видеокамера, чаанһынгтар, өгүүнтэр уо. д. а.

Егор ДАВЫДОВ.

## БААҢЫНАН УОЛА—БАСТЫН САЛДАТ

Ааспыт сымл сайынныгар Одьулууннаады ПТУ-ну бүтэрэн суопшар-трактор-ист идэтин: маһыт - уоһа субу эрө 18 сааһын тусубут Гана Петухов армия нэһкэтигэр ыгырыллыбыта. Уол Даурияда артиллерийскай хааска түбөспүтэ.

Сотурутаагытa киниги туйгун сулуускатын ийин командование махталынан уонна грамотанан бэлэстэтэ. Салдаат төрөппүттэрэ Василий Васильевич уонна Екатерина Гаврильевна Одьулууга олоролор. Аҕа «Бабаа» дьен улахан баһынай хаһаыһыстыбатын салайааччыта.

## II. СЫРОВАТКА

МУГУДАЙДАР. ТУОХ СОНУННААХХЫТ?

«Чабдик» Сыныыалам иинини директора М. П. Толстоухова телефонунан махнык иитиниерде:

— Силың азгы мытыллар «Маралайы оңуордара» үңкүү бырааһынныңа бириэмэ мытарыатынан эһикл саас мытыллыа дигэн сүбө мунуахха бааарыстылар.

Олунай 25 нүгэр «Сулустаах эстафетас»  
Сыланга бараары бэлэмнэе сылдыбыт Манна өс-  
сө хатылылар курахтэниэхтэрэ. Бу нэбилнэхтэр эдэр  
иччаттарын дылаалабай өрсүүхүүлэрэ нүүтүлээ.  
Винигитэн ыччат кыттыллаах «Маралаайы-шоу»  
буолан дьону-сэргэни тардыа, сэргэхситиэ дии са-  
ныбыт.

Бу нэбхэлээнэ түөлбэлэринэн үлэж үгүс нүрэхтэниилэр ыытылаллар. Ол нурдук, иэс тардыһыта, национальнай ыстаным, халсавай олохтоохтору түмэ тарта. Сарым Ага дойдун көмүскээчилэрин күннэригэр аналлаах «Бэрин-ринг», «Өбүгэлэр ооньчуулара» ыытылаллар.





Тираж 2916